

De agrarische handel van Nederland in 2013

1. Opvallende ontwikkelingen

- Totale handelsoverschot groeit met € 4,5 miljard; aandeel agrarische producten € 2 miljard
- Nederlandse agrarische export neemt in 2013 opnieuw toe, nu naar ruim € 79 miljard
- Het Nederlands agrarische exportoverschot stijgt van € 24,3 miljard naar € 26,3 miljard
- Nederlandse agrarische export naar Duitsland gegroeid tot € 22,4 miljard

2. Ontwikkeling in de wereld in 2012

De omvang van de wereldmarkt voor agrarische producten¹ daalde in 2012 licht ten opzichte van 2011 tot ongeveer USD 1500 miljard. Deze omvang ligt nog wel ongeveer USD 400 miljard boven het, als gevolg van de kredietcrisis, lage niveau van 2009.

De grootste exporteurs van agrarische producten zijn de Verenigde Staten, Nederland, Duitsland, Brazilië en Frankrijk. Duitsland is een grote exporteur, maar een nog grotere importeur van agrarische producten en is daarmee netto-importeur. De andere vier landen zijn allemaal netto-exporteur (grotere exportwaarde dan importwaarde).

In 2012 zijn er maar twee landen met een grotere netto-export van agrarische producten dan Nederland, namelijk Brazilië en Argentinië. De Braziliaanse en Argentijnse agrarische import is maar een fractie van de exportwaarde van landbouwproducten. De netto-exportwaarde in US dollar van Brazilië en Argentinië bedraagt respectievelijk USD 71 en USD 41 miljard, tegenover USD 31 miljard voor Nederland.

De belangrijkste netto-importeurs van agrarische producten zijn Japan, China, Verenigd Koninkrijk, Zuid-Korea en Rusland. De netto-importwaarde van agrarische producten bedroeg in 2012 in deze landen resp. USD 87, 69, 36, 23 en 20 miljard.

3. De Nederlandse agrarische handel in 2013

De Nederlandse agrarische handel liet in 2013², net als in beide voorgaande jaren, opnieuw een forse groei zien. Zowel de totale invoerwaarde als de totale uitvoerwaarde van agrarische producten stegen ten opzichte van 2012 met respectievelijk 3,5% en 5% (tabel 1).

De totale Nederlandse goedereninvoer en –uitvoer (incl. agrarische producten) daalde met resp. 2,1% en 0,8%. Doordat de totale importen sterker daalden dan de totale uitvoer steeg het totale handelsoverschot van Nederland in 2013 zeer sterk met € 4,5 miljard (+11%). Het totale agrarische handelsoverschot droeg hieraan, met een toename van € 2 miljard, fors bij.

Het Nederlandse agrarische handelsoverschot steeg van € 24,3 miljard in 2012 tot € 26,3 miljard in 2013. Dit agrarische handelsoverschot komt meer dan volledig tot stand uit de handel met EU-landen.

¹ Definitie: producten ressorterend onder het Min. van LNV, d.w.z. inclusief vis, sierteelproducten en onbewerkt hout. Bron voor de wereldhandelsdata: UNSD Comtrade database

² Raming gebaseerd op voorlopige cijfers van het CBS voor de eerste negen maanden van 2013, medio 2014 zullen de definitieve cijfers beschikbaar komen

Met de niet EU-landen heeft Nederland namelijk een handelstekort voor agrarische producten (figuur 1).

De importen uit de niet EU- landen bestaan vooral uit oliezaden, veevoedergrondstoffen, (tropisch) fruit, koffie- en cacaobonen. Bij de export naar niet EU-landen betreft het hoofdzakelijk bewerkte producten zoals zuivel, dranken, koffie, thee, cacao-(producten) en sierteeltproducten. Een deel van de Nederlandse agrarische export bestaat uit wederuitvoer van producten die eerst in Nederland zijn geïmporteerd, zoals bijvoorbeeld seizoensgebonden groenten en fruit.

Tabel 1. Vergelijking van de totale Nederlandse handel met de agrarische handel.

Totale handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2012	389,4	429,7	40,3
2013*	381,4	426,2	44,8
Agrarische handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2012	51,1	75,4	24,3
2013*	53,0	79,2	26,3

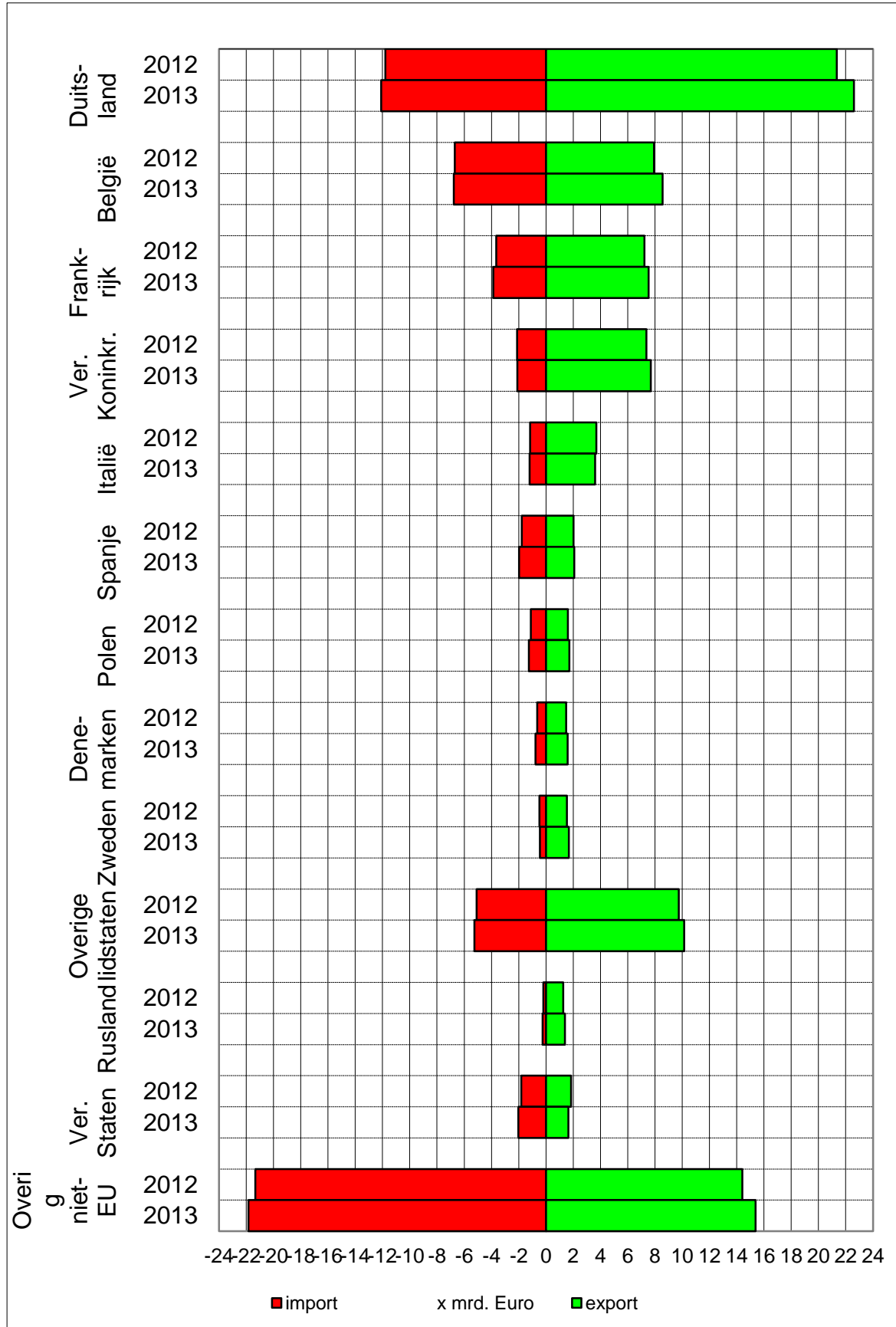
Bron: CBS, LEI-bewerking

*) raming

De Nederlandse agrarische handel speelt zich vooral af met onze buurlanden, waarbij zowel bij invoer als bij uitvoer Duitsland (zie figuren 1 en 3) onze belangrijkste handelspartner is. Van de Nederlandse agrarische export gaat in 2013 28,5% naar Duitsland, terwijl van onze agrarische importen bijna 23% uit Duitsland komt. Bij de export (figuur 2) naar Duitsland gaat het vooral om groenten en fruit, sierteelt, zuivel, eieren en vlees. De belangrijkste producten bij onze invoer uit Duitsland zijn zuivel, vlees, granen en graanbereidingen. Bij de zuivelinvoer gaat het vooral om onverwerkte melk, wei en mager melkpoeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotsmiddelenindustrie.

Naast Duitsland zijn vooral België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk belangrijke partners in de Nederlandse agrarische handel. De 27 landen van de Europese Unie hebben samen een aandeel van ruim 80% in de Nederlandse agrarische exporten en ruim 60% in de agrarische importen van Nederland.

Figuur 1. De belangrijkste partnerlanden in de Nederlandse agrarische handel

Bron: CBS, LEI-bewerking, 2013 raming

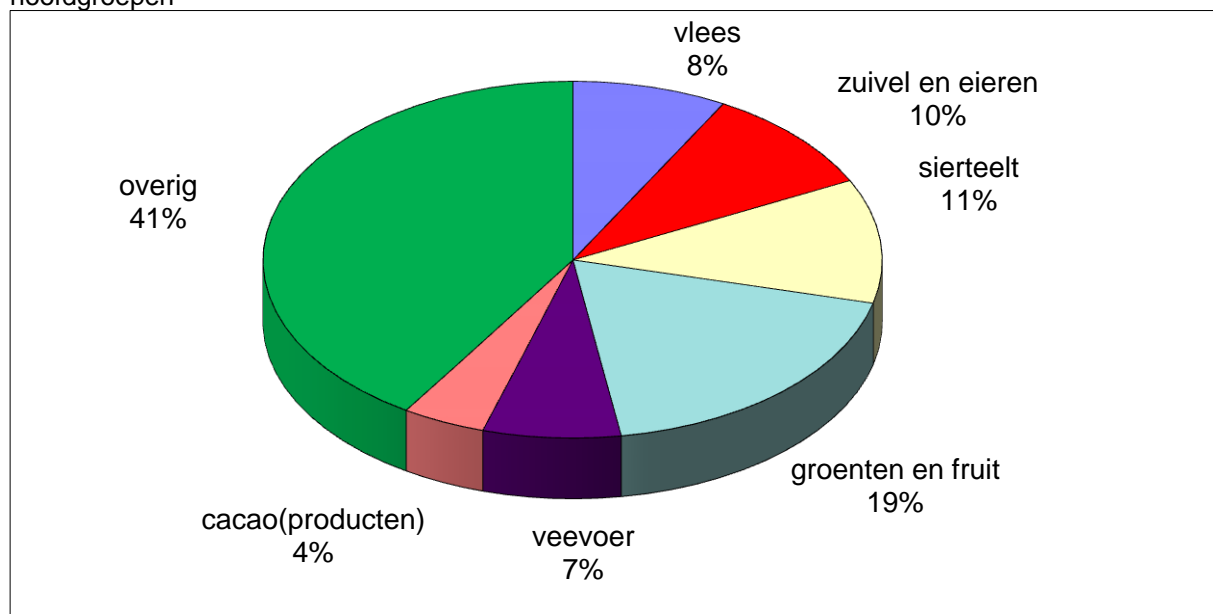
4. De agrarische handel met de Bondsrepubliek Duitsland

Duitsland is al jaren veruit de belangrijkste partner voor ons land voor zowel de import als de export van agrarische producten, met aandelen in 2013 van resp. 22,6% en 28,3%. Figuur 3 geeft de ontwikkelingen over de laatste 5 jaren weer.

De import van agrarische producten uit Duitsland steeg met 1,7% van € 11,8 miljard in 2012 tot € 12,0 miljard in 2013. De totale agrarische invoerwaarde steeg van € 51,1 miljard in 2012 tot € 53 miljard in 2013 (+3,7%). Het aandeel van Duitsland in de totale agrarische import daalde daardoor van 23,1% in 2012 tot 22,6% in 2013. De uitvoer van agrarische producten naar Duitsland groeide van € 21,3 miljard in 2012 tot € 22,4 miljard in 2013 (+5,2%). Deze groei was even groot als de toename van de totale agrarische uitvoer van Nederland.

De afzet van agrarische producten naar Duitsland is geconcentreerd rond dierlijke producten en tuinbouwproducten (figuur 2). Duitsland importeert uit Nederland vooral vlees, zuivel & eieren, sierteelt en groente & fruit.

Figuur 2. Verdeling van de Nederlandse agrarische export naar Duitsland in 2013 (raming) naar hoofdgroepen

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.1 Ontwikkelingen in de export naar Duitsland van enkele productgroepen

Zuivel

Na een kleine terugval in 2012 herstelt van de exportwaarde van zuivel naar Duitsland zich tot het niveau van 2011 (figuur 4). Het aandeel van kaas in exportwaarde van zuivel producten neemt toe van 65,7% in 2010 tot 67,7% in 2013. Het aandeel van boter neemt over dezelfde periode af terwijl het aandeel van overige zuivel producten nagenoeg gelijk blijft.

Eieren en ei-producten

De exportwaarde van eieren en ei-producten was in 2011 met bijna 20% gedaald. In 2012 was er nog sprake van een fors herstel (+20%), maar voor 2013 wordt weer een lichte daling geraamd..

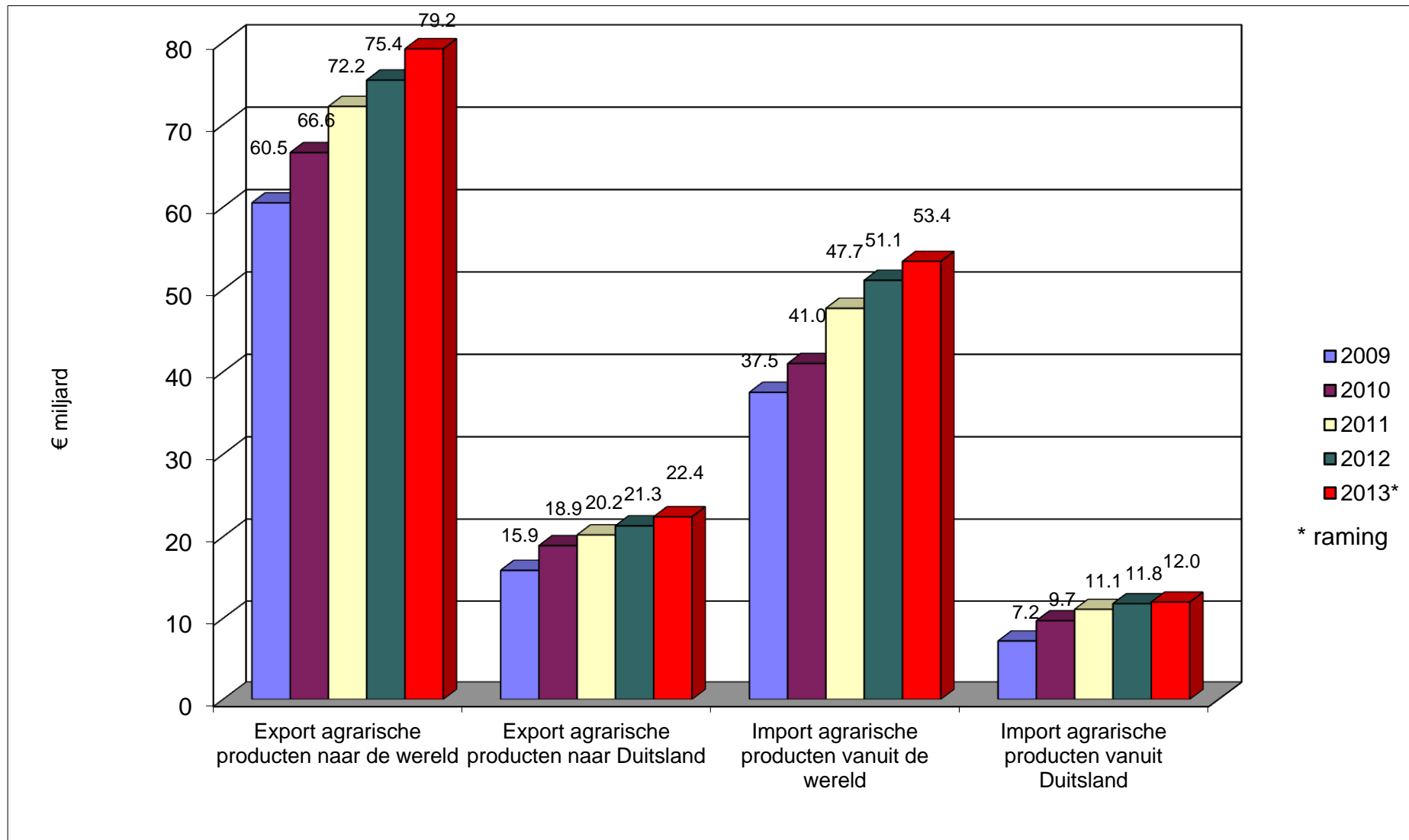
Groenten en aardappelen

Deze productgroep wordt gedomineerd door slechts drie producten: tomaten, paprika's en komkommers. Samen zijn ze goed voor ruim 50% van de uitvoerwaarde van groenten en fruit naar Duitsland. Met € 2,4 miljard in 2013 lag de exportwaarde van deze productgroep duidelijk hoger dan in de twee voorgaande jaren (figuur 4).

Vlees

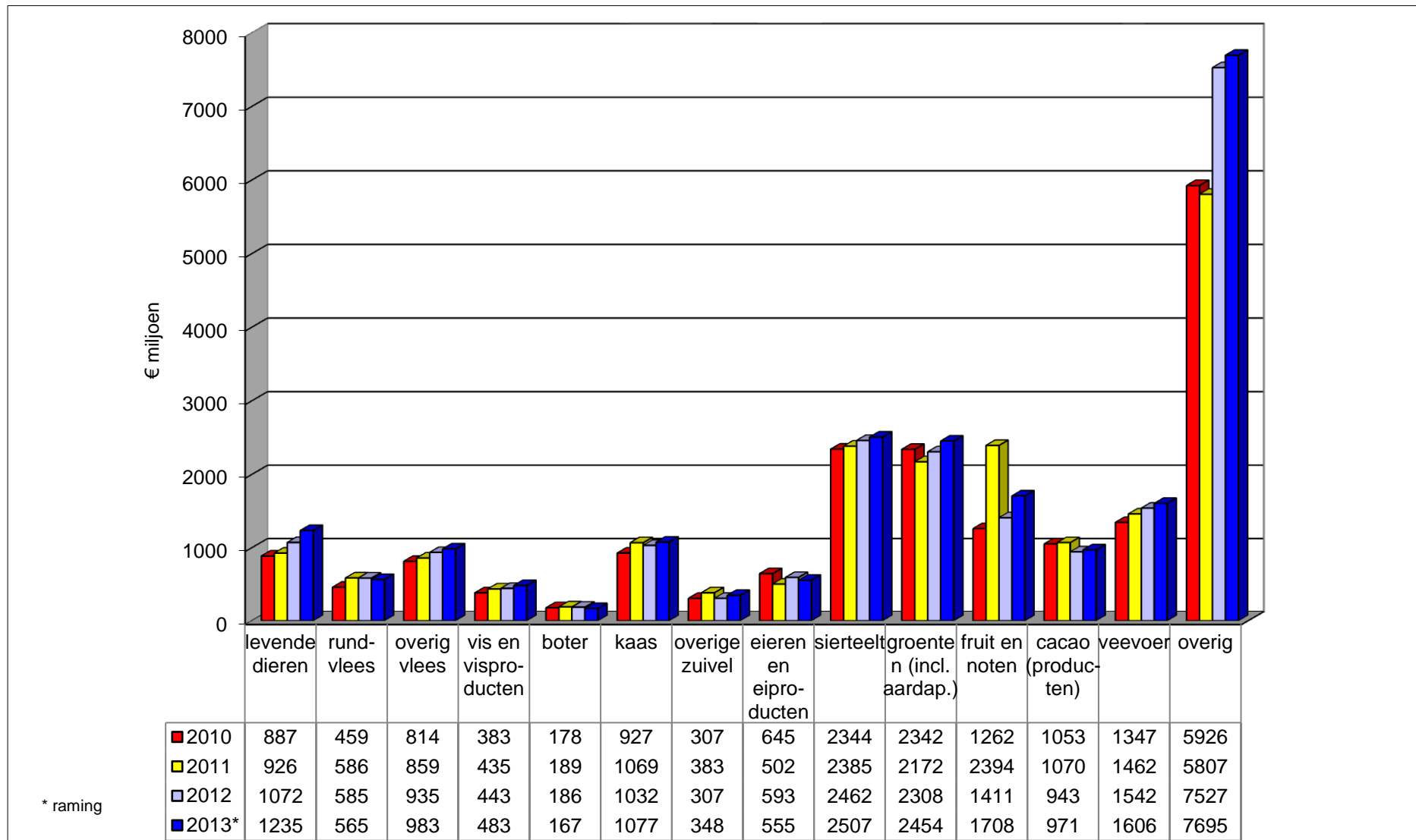
De exportwaarde van vlees bestaat uit rundvlees, varkensvlees en pluimveevlees. De exportwaarde van vlees nam in 2013, hoewel minder dan in voorgaande jaren, voor het derde achtereenvolgende jaar toe (+2%). Bij de export van rundvlees was sprake van een lichte daling terwijl de exportwaarde van overige vleesproducten hoger wordt geraamd.

Figuur 3. Nederlandse handel van agrarische producten en de betekenis van Duitsland

Bron: CBS, LEI-bewerking

Figuur 4. Ontwikkeling van de agrarische export naar Duitsland per productgroep

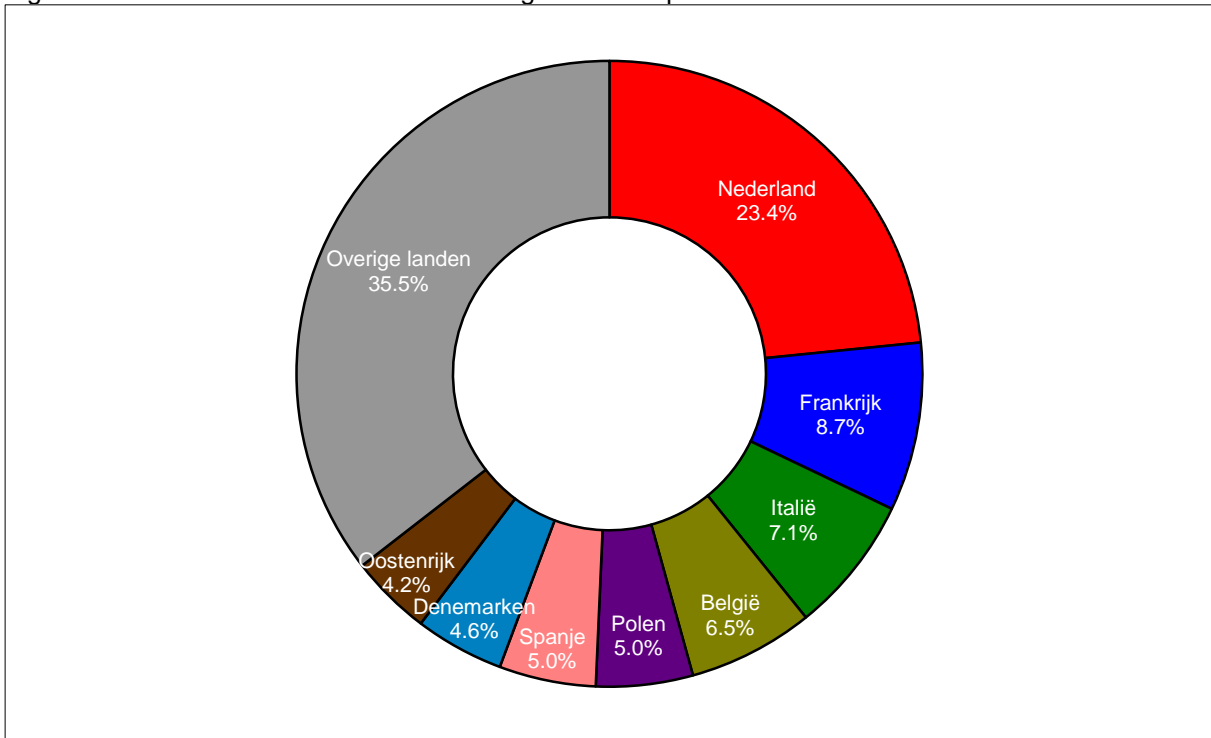

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.2 De Nederlandse positie op de Duitse markt

Nederland en Frankrijk zijn samen verantwoordelijk voor bijna een derde van de agrarische producten die worden geïmporteerd in Duitsland. Het Nederlandse aandeel ligt nu iets boven de 23% en het Franse net onder de 9% (figuur 5). Over een wat langere periode bezien is de trend dat beide landen wat van hun aandeel inleveren. Het Poolse aandeel was 15 jaar geleden slechts 1% en is, vooral na de toetreding tot de EU in 2004, flink gegroeid tot ruim 5% nu.

Figuur 5. Herkomstlanden voor de Duitse agrarische import in 2011

Bron: Eurostat, LEI-bewerking

4.3 De Nederlandse invoer uit Duitsland

Nederland heeft in 2013 voor bijna € 53,0 miljard aan agrarische producten ingevoerd. Hiervan kwam € 12,0 miljard uit Duitsland.

Agrarische import van Nederland uit Duitsland in € miljoenen

	2010	2011	2012	2013*
Totaal agrarisch	9732	11141	11785	12013
Waarvan:				
Vee	469	593	655	671
Vlees	925	978	1056	1152
Zuivel	1141	1311	1283	1470
Granen en graanbereidingen	855	975	1103	1143
Veevoer	572	658	812	976
Overig	5770	6626	6876	6601

Bron: CBS, LEI-bewerking

* raming

Duitsland is de belangrijkste leverancier van agrarische producten die in Nederland worden geïmporteerd. Er zijn echter weinig producten waarbij Duitsland een opvallend groot aandeel heeft. Zuivelproducten is de belangrijkste productgroep. Het gaat hierbij vooral om onverwerkte melk, wei en mager poeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotmiddelen-industrie.